

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *b. i.*

Cím: *Egy ismeretlen magyar költő*

Forrás: *Magyarság*

2 *1925. 1. 6.*

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Madách Aladár

Idő

"1925"

Személy

H

Egy ismeretlen magyar költő

Madách Imre fia

— A Magyarság tudósítójától —

Még nincsen husz éve. A napilapok halálozási rovatában, a többi egyszerű polgár gyászhire között megjelent ez a semmitmondó két sor: »Sztregovai és keclecsényi Madách Aladár földbirtokos, a nógrádmegyei függetlenségi és negyvennyolcas párt elnöke rövid szenvedés után meghalt Alsó-Sztregován. Nagy és előkelő rokonság gyászolja.«

Csak napok múltán írta meg a *Budapesti Hírlap*, hogy az a sztregovai földesur mégis csak különbözött valamennyire a többi halandó földesuraktól és függetlenségi pártelnököktől, mert a »Halálozás«-rovat szürke és szomorú vendége, aki ott megjelent egy futó perere a többi névtelen kispolgár obli-gát társaságában, — Madách Imrének, *Az ember tragédiája* költőjének egyetlen fia volt. Ezzel azután napirendre is tért élete és halála fölött a magyar közöny és a családi kripta előkelő magányában most már nyugodtan pihenhetett az utolsó a Sztregovát birtokló Madách urak közül. Siri álmát nem zavarta az apa hálás nemzetének kegyeletes érdeklődése többé...

Magányban élt, árnyék borítja nevét, nem tudtak róla földönjártában, nem beszélnek róla halóporában. Pedig megérdemelne egy kis érdeklődést ez a rabföldben pihenő halott, aki nemcsak méltó fia volt a nagy alkotónak, de mint különös magyar egyéniség, érdekes, tehetséges, nemes hajtása a nagy

törzsnak, többet kérhet a magyar emlékeztétől, mint amennyit kapott. Arany János poéta-fiát valamikor szivére ölelte a nemzet, neki is jutott abból a sugárzó szeretetből, amely atyjának osztálya volt. Dédelgette a magyarság kegyeletes szeretete Arany Lacit és megbecsülte a lángeszű apa szerényebb tehetségű poéta-fiát. De ki tud ma arról, hogy Madách Imre egyetlen fia is költő volt? Neki nemcsak az apja gigászi alkotásának tantieméből nem jutott egy fillér sem, de meg volt fosztva az apa neve körül sugárzó glória fényességétől is.

... Külső megjelenésében föltűnően emlékeztetett atyjára. Sovány, beesett arca volt és komoly, merengő nézése szemüvegen át kalandozott a nógrádi hegyeken tundra. Középtermetű, szikár ember volt, kevésszavú, nagyon előkelő és jómódoru. Zárkózott természete, amelyben az apa bus sorsa, meghasonlott lelke élt tovább, nem kereste a vidéki élet megszokott örömeit: a zajos mulatozásokat téli éjszakákon, a hangos cimborák vigasságát, a népes vadászatokat. A sztregovai földesur szeretett egyedül járni az ősi parkban, ahol minden fűnek, virágnak, göröngynek és bogárnak tudta a természetét, a történelmét, a biológiáját, mert nagy kutatója, szerelmes buvára és regényes argonautája volt az Istenteremtette világ titkainak. Nagyszerű lovas volt, aki naphosszat elbarangolt nyeregben a

(Oldal) mezőkön, erdőkön. Ma is élő kevés barátja vallja, hogy ő volt a leghívebb barát, a leghűségesebb sziv. Nagy, európai műveltsége, nemes kulturája kiemelte őt környezetéből. Madách Aladár még a régi magyar zsenyri ideális típusa volt: a Kölcseyek fajtája. Finom, művelt, korrekt, emberiesen gondolkozó, igaz magyar. A möb-öt nem szerette. Nem nagyon vágyodott Pestre, ahol kevés emberrel érintkezett. Ha néha mégis megjelent a fővárosban, elkerülte az irodalmi klikkek táborozását és legföljebb a Hatvani-utcába látogatott el, a *Kanmer-kávéház* híres asztalához, ahol Vajda János, Reviczky Gyula, Komjáthy Jenő, Szomori Károly, Zempléni Árpád és a két Palágyi:

Menyhért és Lajos voltak az asztaltársai.

Ilyen módon aztán nem igen vettek róla tudomást az irodalom beérkezettjei. Két verskötetét szóra sem méltatták. Igaz, hogy a szerző neve nem volt rajta a címen sem és csak egy díszes monogram jelzi a köteten M. A.-t, de ez a két betű úgy van odaszilizálva, hogy a fölületes néző akár könyvdísznek is láthatja. Madách Aladár nem volt nagy költő, de a versei mégis figyelmet érdemeltek volna, mert a sokszor primitív és művészietlen forma, a döcögő vers és a zavart ritmus mélyén azt az elmerülő, borús, pesszimizmusra hajló, szép és sebzett lelket érezzük, amely már régi nagy élményünk volt. *Az Ember tragédiája* komor zengésű strofáiban.

A szerelem könyve egyetlen ciklus. A verseinek nincsen címük. Római szalmok szerint sorakoznak egymásután. A reménytelen és a régi romokon ébredező új szerelem hullámzó története bontakozik ki belőlük. A gyűjtemény egyik legszebb darabját mutatjuk be itt:

*Zajgó tengeren erős, biztos sajam,
Világító tornyom tenger szirtes partján,
Utam iránytűje,
Tenger kikötője,
Ó miért hagytál el!
Sivár pusztaságnak te kis gyalogutja,
Vezető utacskáim édes ivólkutja,
Kis kutam forrása,
Enyhe buzogása,
Mért hagytál el engem!
Végtelen sivatag zöldelő ligete,
Üdítő ligetem virágos kis kertje,
Kertem virágzása,
Dus illatozása,
Mért hagytál el engem!
Oh te kedves házam, házamnak tűzhelye,
Tűzhelyemnek lángja, a lángok melege,
Lelkemnek mindene,
Szívem egyetlen! Ó miért hagytál el!
És mindjárt utána a következő vers:
Húzd rá cigány! Nagy a kedvem!
Kopog a sark, ruha lebben,
Húzd a régi jó nótámat,
Sírjad túl a bánatomat!
Vigan fiúk! Cseng a pohár,
Szakad ez a gyászfátyol már!
Sötét csipke... Eh, le vele!
Meleg a lány hókebele!*

...Mintha temetnének, a zene is úgy szól.
Mintha piros vérem innám a pohárból...

Különös zenéje van ennek a versnek is:

*A mult
Elmult...
És elveszett.
Jövő
Ha jó...*